

Skutečný případ – převzato z Econnect www.ecn.cz

Plánuje obec vystavět hypermarket či satelitní městečko a obyvatelé jsou proti? O plánovaných změnách územního plánu budou moci obyvatelé rozhodovat v místním referendu. Toto průlomové rozhodnutí vydal Ústavní soud. Všechno začalo tím, že se na Ústavní soud obrátili se svou stížností obyvatelé Vysokého Újezdu na Berounsku. Ti chtěli zvrátit plán rozsáhlé výstavby rodinných domů a golfového hřiště.

"Jednalo se o to, že v naší obci skupila soukromá firma obrovské množství pozemků. Protože územní plán obce z roku 1994 počítal s výstavbou asi 260 rodinných domů, tak firma požádala o jeho změnu. Chtěla vystavět přes 600 domů," uvedla starostka Marie Severinová. Vysoký Újezd má zatím asi 120 domů a výstavba 600 nových by úplně změnila původní charakter typické vesnice s rybníkem na návsi, starými lipami, kapličkou a zámečkem. Příklad Vysokého Újezdu se velmi podobá řadě jiných obcí na dohled od Prahy, kde vznikají satelitní městečka. A obce se proti tomu začínají bouřit. Dopravní infrastruktury většinou nejsou připraveny na takový nárůst obyvatel, nestačí obchody, školy a školky.

Bývalé zastupitelstvo Vysokého Újezdu stížnostem nevyhovělo a lidé neuspěli ani u Krajského soudu v Praze. Vše změnil až Ústavní soud. Více jeho mluvčí Michal Spáčil: "Ústavní soud dospěl k závěru, že Krajský soud nerozhodl správně, když nepřipustil konání místního referenda o územním plánu. Pokud je územní plán ve stádiu návrhu, nic nebrání tomu, aby bylo místní referendum provedeno." Je verdikt soudu závazný pro všechny obce v zemi? "Verdikt soudu je samozřejmě závazný v tomto konkrétním případě, nicméně právní názor Ústavního soudu se jistě vztahuje na všechny srovnatelné případy."

Ponechme stranou, jak by případné referendum ve Velkém Újezdu dopadlo, to je velkou neznámou. Ústavní soud však dal svým rozhodnutím občanům tuto možnost, dodává starostka Marie Severinová. "Já z něho mám radost, protože nám to dává za pravdu v tom, že občané měli právo se vyjádřit k tomu, jak má jejich obec vypadat."

Také podle advokáta újezdských aktivistů Martina Prokopa je rozhodnutí Ústavního soudu průlomové a může pomoci občanům v celé republice. Lidé, kteří nesouhlasí například s budováním skládek nebezpečného odpadu a podobných kontroverzních staveb, které chce obec začlenit do územního plánu, mohou svou vůli prosadit v referendu. Lidem z Vysokého Újezdu už nejspíš rozhodnutí Ústavního soudu nepomůže. Investor už začal podle platné smlouvy budovat inženýrské sítě a čističku odpadních vod. Starostka chce alespoň zamezit stavbám v lese a na kvalitní půdě.

Představení našeho fiktivního případu

V malé obci nedaleko Brna se místní starousedlíci dozvěděli, že se má na jižním okraji dědiny v těsné blízkosti chráněné krajinné oblasti Moravský kras stavět třicet typových rodinných domků a dva bytové domy, každý po třiceti dvou bytech. Víte, že ještě neběží žádné územní řízení, ve kterém by se o umístění záměru jednalo, dokonce se teprve připravuje změna územního plánu.

Vadí vám, že s vámi obec o problému (vlivy na zdraví, životní prostředí, infrastrukturu, život v obci a sociální problémy - jako je sociální vyloučení přistěhovalých obyvatel, příliš mnoho obyvatel na malý prostor obce a na její vybavenost) nejedná na rovinu, naopak, od starosty ani

jeho zastupitelů nejste schopni získat důležité informace a dokonce jste se nedozvěděli z úřední desky o minulém jednání zastupitelstva obce. Se svými dvaceti sousedy se rozhodnete situaci řešit.

Skupina první

Sepište petici, kterou budete adresovat Krajskému úřadu Jihomoravského kraje a ve které budete požadovat, aby byl záměr řádně projednán a diskutován s občany a aby byly zohledněny všechny vlivy na zdraví, životní prostředí, infrastrukturu, život v obci a sociální problémy (jako je sociální vyloučení přistěhovalých obyvatel, příliš mnoho obyvatel na malý prostor obce a na její vybavenost).

Petici adresujte příslušnému úřadu. Sepište na flipchartový papír, jak by měl úřad postupovat a co by měla petice obsahovat. Máte nějaké právní nástroje pro vynucení požadavků z petice nebo jde spíše o politický nátlak?

Skupina druhá

Poté, co jste s peticí neuspěli, rozhodli jste se založit občanské sdružení. Sestavte přípravný výbor a sepíšte návrh na registraci sdružení. Ten adresujte příslušnému úřadu. Sepište váš postup a to, co byste teď od úřadu mohli jako přípravný výbor očekávat (např. registraci sdružení, odmítnutí registrace...). Pokud by úřad proti sdružení nic neměl, kdy vznikne a odkdy můžete vykonávat svoji činnost? Můžete se účastnit řízení, ve kterých jde o ochranu přírody a krajiny? Sepište postup na flipchartový papír.

Skupina třetí

Založili jste občanské sdružení, chcete se účastnit všech potřebných řízení. I když se vaše členská základna rozrostla, myslíte si, že by se občané měli k připravovanému územnímu plánu vyjádřit v referendu. Vytvořte přípravný výbor, podejte návrh na konání místního referenda, včetně podpisové listiny. Pozor návrh musí mít (zjednodušeně formulované) všechny náležitosti podle zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu!!! Zkuste formulovat také otázku v místním referendu – měla by směřovat k tomu, že občané nesouhlasí s tím, aby zastupitelstvo obce schválilo změnu územního plánu. Tato změna by obsahovala právě onu přípravu území pro výstavbu rodinných domků.

Sepište postup na flipchartový papír.

Skupina čtvrtá

Vaším úkolem je na závěr shrnout všechny kroky, které mohou občané v obci udělat. Vlastní nápady na další – mimoprávní – jenom vítány ☺ vše sepíšte na flipchartový papír a prezentujte spolužákům.